

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Kfv.IV.39.199/2011/11.szám

A Kúria a dr. Hajnis Gábor ügyvéd által képviselt felperesnek a Somogy Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala /7400 Kaposvár, Csokonai u. 3./ alperes ellen ideiglenes elhelyezés tárgyában hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perében - amely perbe az alperes pernyertességének előmozdítása érdekében a dr. Kisteleki Gabriella ügyvéd által képviselt beavatkozó beavatkozott - a Somogy Megyei Bíróság 2011. július 5. napján kelt 6.K.20.376/2011/11. számú jogerős ítélete ellen a felperes által 13. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott napon - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Kúria a Somogy Megyei Bíróság 6.K.20.376/2011/11. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a Kúria a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesi beavatkozónak 50.000 /ötvenezer/ forint felülvizsgálati eljárási költséget, továbbá az államnak - külön felhívásra - 36.000 /harminchatezer/ forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

Zamárdi Város Polgármesteri Hivatal Jegyzője a 2010. november 2-án kelt 1091-11/2010. számú végzésével a felperes által kezdeményezett kiskorú (született: 2002. június 12.) ideiglenes elhelyezésének ügyében az eljárást megszüntette, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény /a továbbiakban: Ket./ 31. § /1/ bekezdés a) pontja alapján.

A végzés indokolása szerint az elsőfokú hatóság megállapította, hogy 2007. évben a felperesi apa és a beavatkozó édesanya között egyezség született, amelyet a Budapesti IV. és XV. kerületi bíróság a 13.P.XV.23.074/2006/5. számú jogerős végzésével jóváhagyott.

Ezen hatályos egyezség alapján fennálló - a gyermek gondozásának a közös szülői felügyeleti jog keretében kialakult - gyakorlatát a felperes egyoldalú lépéssel megszüntette, a gyermeket kizárólagos gondozásába vette, az anya és a gyermek egymással való érintkezését

lehetetlenné tette.

A bíróság jogerősen - ideiglenes intézkedéssel - a közös szülői felügyeletet megszüntette; ennek az az egyszerű következménye, hogy a felek korábbi egyezsége alapján a gyermek az anyánál van elhelyezve, és mivel az apa a gyermeket 2010. május eleje óta magánál tartotta és az anyától elzárta, indokolt volt a gyermekkiadásra kötelezés, illetve az ezzel kapcsolatos végrehajtási intézkedés.

A Budai Központi Kerületi Bíróság által elrendelt végrehajtási eljárás során a felperes felfüggesztés iránti kérelmet terjesztett elő, azonban ezt a bíróság elutasította, és elrendelték a gyermek átadásának rendőrség közreműködésével való kikényszerítését.

A felperes 2010. október 22-én az elsőfokú hatósághoz előterjesztett kérelmében azzal az indokolással kérte ideiglenes hatállyal nála elhelyezni a gyermeket, mivel - álláspontja szerint - a bíróság okiratellenesen helyezte el a gyermeket az édesanyánál, akinél a gyermek lelki és testi traumás élményeket élt át.

Az elsőfokú hatóság kifejtette, hogy a jogszabályok alapján akkor lehet a gyermeket kiemelni a családjából, ha a gyermek felügyelet nélkül marad; a családból kiemelés további esete, ha a gyermeket családi környezete súlyosan veszélyezteti.

Megállapította a hatóság, hogy a gyermek a felperesi kérelem előterjesztésekor a felperes családi környezetében élt; ebben az esetben ha a hatóság azt állapítja meg, hogy a gyermek itt súlyosan veszélyeztetve van, a családból kiemeli, és az arra alkalmas, és azt vállaló különélő szülőnél helyezi el.

A felperesnek az a kérelme, hogy a gyermek krízishelyzetét oly módon szüntesse meg a hatóság, hogy az anyai környezetből emelje ki - mivel a gyermek az anyánál van elhelyezve -, nyilvánvalóan lehetetlen célra irányul. A gyermeket nem lehet az anyai környezetből kiemelni, mivel a felperes 2010. május 7. napján az anya hozzájárulása nélkül kiemelte onnan, és ezt követően a jogerős és végrehajtható bírósági határozatok ellenére sem adta át az anyának.

Az elsőfokú hatóság tehát - hatáskör hiányára hivatkozva - végzéssel megszüntette az eljárást.

A felperes fellebbezett a határozat ellen, amelynek elbírálása során az alperesi jogelőd a 2010. december 6. napján kelt 5-1672-3/2010. számú másodfokú határozatával az elsőfokú hatóság végzését megváltoztatta, és határozattal a kiskorú gyermek ideiglenes hatályú elhelyezésére irányuló kérelmet elutasította.

Az elsőfokú döntés érdemének érintése nélkül rámutatott arra a másodfokú hatóság, hogy az elsőfokú hatóság az illetékességi területén tartózkodó gyermeknek a különélő szülőnél történő elhelyezését illetően rendelkezik hatáskörrel, ezért került sor az

elsőfokú döntés megváltoztatására.

A másodfokú hatóság megállapította, hogy a kérelem alaptalan, mivel a gyermeket az anya veszélyeztetni nem tudja, tekintettel arra, hogy a gyermekkel közel hét hónapja - az apa jogsértő magatartásából következően - találkozni sem tud.

Az ideiglenes hatályú elhelyezés során a hatóságnak azt kell mérlegelnie, hogy a családi környezet - amelyben a kiskorú életvitelszerűen él - veszélyezteti-e olyan súlyosan a gyermeket, hogy onnan ki kelljen emelni.

Az anya - mivel az apa jogellenesen magánál tartja a kislányt - nem tudja a gyermeket veszélyeztetni.

A végrehajtási eljárás veszélyeztetheti a gyermeket, ez azonban az apa jogkövető magatartásával elkerülhető.

Az alperes határozata ellen a felperes nyújtott be keresetet, amelyben annak felülvizsgálatát és - az elsőfokú határozatra is kiterjedő - hatályon kívül helyezését, az alperes új eljárásra kötelezését kérte.

Az eljárás során a perbe az alperes pernyertessége érdekében beavatkozott a kiskorú gyermek édesanyja, és a kereset elutasítását kérte, az alperessel egyezően.

A megyei bíróság a felperes keresetét alaptalannak értékelte, és elutasította azt.

Ítéletének indokolásában a Ket. 50. § /1/ bekezdésére és a Pp. 339. § /1/ bekezdésére hivatkozással úgy foglalt állást, hogy az alperes határozatai a felperes kérelmének korlátai között nem jogszabálysértőek.

Az alperes a jogszabályok megfelelő alkalmazásával hozta meg határozatát, amelynek indokolásával, illetve az alperes és a beavatkozó ellenkérelmében kifejtett álláspontjával a megyei bíróság mindenben egyetértett.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak megváltoztatását kérte, a keresetében foglaltakat fenntartotta.

Megítélése szerint a megyei bíróság eljárása számos kívánnivalót hagyott maga után, az eljárásjogi szempontból is igen aggályosnak minősült.

Előadta, hogy a megyei bíróság egyoldalúan mérlegelte, és ítéletében szinte megismételte az alperes támadott határozatát, kiragadta a rendelkezésre álló bizonyítékok köréből azokat, amelyek a kereset elutasításának megalapozottságát kimondó tényállást eredményezték.

Az ügy szempontjából releváns Pp. rendelkezéseket a Pp. 3. § /3/ bekezdésében, 121/A. § /2/ bekezdésében, 163. § /1/ bekezdésében

és 206. § /1/ bekezdésében jelölte meg.

Álláspontja szerint a megyei bíróság ezen jogszabályokkal ellentétes módon járt el akkor, amikor az ítéletének meghozatala alapját képező bizonyítás lefolytatása során lényegében a felperes részéről érkező egyetlen bizonyítási indítványnak sem tett eleget.

Állította, hogy a megyei bíróság teljességgel figyelmen kívül hagyta a jegyzői gyámhatóság, valamint a gyermekjóléti szolgálatok nyilatkozatait, melyek a gyermek anyai veszélyeztetettségét feltárják, továbbá egyértelműen a gyermek édesapánál történő elhelyezését szorgalmazzák.

Figyelmen kívül hagyta a gyermek-pszichiáteri és gyermek-klinikai szakpszichológus szakértői, továbbá pszichoterapeuta orvosi és szakértői nyilatkozatokat, amelyek ugyancsak ezen álláspontra helyezkednek, és nem pusztán javasolják, hanem orvosilag kötelezően előírják a gyermek védelme érdekében az apánál való elhelyezést.

Kifogásolta a felperes, hogy a jogerős ítélet egyetlen szóval sem tér ki arra, milyen irányelvek és milyen egyéb tények, adatok alapján jutott arra a meggyőződésre a megyei bíróság, hogy a felperes által előterjesztett valamennyi tanúmeghallgatási és okirati bizonyíték a per elbírálása szempontjából érdektelen és irreleváns, ebből eredően pedig mellőzhető.

Az alperesi beavatkozó felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § /1/ bekezdésének megfelelően tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Kúria álláspontja szerint a megyei bíróság megfelelő alapossággal feltárta és rögzítette ítéletének indokolásában az ügyben irányadó tényállást, abból helytálló jogi következtetést vont le.

A Kúria a jogerős ítélet indokolását az alábbiakkal egészíti ki:

A Budai Központi Kerületi Bíróság a 6.P.XI.31.096/2009/23. számú, 2010. június 21. napján kelt végzésével a felperesi apa és a beavatkozó anyja közös szülői felügyeletét gyermekük vonatkozásában ideiglenes intézkedéssel megszüntette.

A bíróság megállapította, hogy ennek folytán a felek között a Budapesti IV. és XV. kerületi Bíróság előtt kötött - és a bíróság 2007. április 17-én kelt és jogerőre emelkedett 13.P.XV.23.074/2006/5. számú végzésével jóváhagyott - egyezség hatályos a gyermek elhelyezése, valamint az apa és a gyermek közötti kapcsolattartás vonatkozásában.

A bíróság kötelezte az apát, hogy a gyermeket három napon belül adja át az anyának; a végzést előzetesen végrehajthatónak

nyilvánította.

A felperes fellebbezéssel élt ezen döntéssel szemben, amelynek elbírálása során a Fővárosi Bíróság a 2010. október 7. napján kelt 50.Pfv.637.111/2010/7. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta.

Ezzel párhuzamosan a Budai Központi Kerületi Bíróság előtt az elsőfokú bírósági határozat végrehajtására irányuló végrehajtási eljárás volt folyamatban, Vh.6807/2010. számon, amelynek során egyrészt elutasításra került az apa felfüggesztés iránti kérelme, másrészt elrendelték a gyermek átadásának rendőrség közreműködésével való kikényszerítését.

Így került sor 2010. október 22. napján a felperesi kérelem benyújtására Zamárdi Város Jegyzőjéhez, az iránt, hogy a hatóság a gyermeket nála helyezze el ideiglenes hatállyal.

2010. október 26. napján a végrehajtó eljárása nem vezetett eredményre, a gyermeket nem tudta átadni az anyának.

Úgyszintén eredménytelen maradt a 2010. november 2. napján megkísérelt végrehajtás is; ezen a napon a felperes újabb ideiglenes hatályú elhelyezésre irányuló kérelmet nyújtott be a jegyzőnél.

Rámutat arra a Kúria, hogy a házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény /a továbbiakban: Csjt./ 72. §-a alapján a bíróság jogerős döntése értelmében a szülői felügyeleti jogokat a beavatkozó édesanya gyakorolja; a felperes a kislányt jogtalanul tartotta magánál.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény /a továbbiakban: Gyvt./ 72. § /1/ bekezdés a) pontja értelmében, ha a gyermek felügyelet nélkül marad, vagy testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését családi környezete, vagy önmaga súlyosan veszélyezteti, és emiatt azonnali elhelyezése szükséges, a települési önkormányzat jegyzője a gyermeket ideiglenesen a nevelésére alkalmas, azt vállaló, különélő szülőnél helyezi el.

Hangsúlyozza a Kúria, hogy a Csjt. és a Gyvt. rendelkezései egyértelműek a gyermek elhelyezésére vonatkozóan.

A perbeli ügy szempontjából a Gyvt. rendelkezései relevánsak, amelyek pontosan rögzítik azt, hogy mely esetben van a gyámhivatalnak jogszabályi lehetősége a gyermek ideiglenes elhelyezése tárgyában való döntésre. Ezen törvényi szabályozás nem kerülhető meg, és értelmezéssel sem tágítható.

A gyermeket csak akkor lehet kiemelni a családjából, ha felügyelet nélkül marad.

A perbeli ügy kérelem elbírálásakor időszakában a kiskorú nem volt felügyelet nélkül, bár a felperes jogsértően tartotta magánál.

A családból való kiemelés, a máshol történő ideiglenes elhelyezés

további jogszabályi esete lehet, ha a gyermeket családi környezete súlyosan veszélyezteti.

Helytállónan foglalt állást az alperes e kérdésben akkor, amikor leszögezte, hogy a jogszabályhely ezen fordulatának alkalmazásakor azt kell vizsgálnia, hogy a környezet, amelyben a gyermek él, súlyosan veszélyeztető-e számára.

A kérelem elbírálásakor a gyermek a felperes családi környezetében élt.

Ahhoz, hogy a gyámhivatal a felperes kérelmének eleget tegyen, azaz a gyermeket a családból kiemelje és a különélő másik szülőnél elhelyezze, a fennálló helyzetből kellett kiindulnia, azaz abból, hogy a gyermek éppen a kérelmezői apa környezetében él.

A gyámhivatali döntés a Gyvt. által rögzített körben és keretek között eljárva tehát semmiképp sem eredményezhette volna a kiskorúnak a felperesnél történő ideiglenes elhelyezését.

Megjegyzi a Kúria, hogy a jogerős és végrehajtható bírósági döntés alapján a gyermeknek az édesanyjánál kellene lennie, és ha az édesanyja súlyosan veszélyeztetné a kiskorút, akkor lehetne kiemelni az anyai családi környezetből.

Amíg a gyermek nincs az anyánál, onnan ideiglenes hatályú intézkedéssel kiemelni nem is lehet.

Kiemeli a Kúria, hogy a gyámhatóság rendelkezik hatáskörrel a kiskorú ideiglenes hatályú elhelyezése tárgyában, de csakis abban az esetben, ha a bíróság dönt a különélő szülők esetén a gyermek elhelyezéséről; azonban ahol a kiskorút a bíróság elhelyezte, vagy ahol a gyermek ténylegesen tartózkodik, ott súlyosan veszélyeztetik, és emiatt azonnali intézkedés szükséges.

A 331/2006. /XII. 23./ Kormányrendelet 22. § /1/ bekezdése értelmében ilyen esetben bármely gyámhatóság megteheti az ideiglenes hatályú elhelyezés iránti intézkedést.

A felülvizsgálati kérelemben foglaltak, valamint a felülvizsgálati eljárás során a felperes által becsatolt dokumentumok alapján a Kúria szükségesnek tartja hangsúlyozni azt, hogy a felperes a gyámhivataltól és az alperesi döntéseket felülvizsgáló közigazgatási perben vár olyan döntéseket, amelyek ott nem hozhatók meg.

A felperesi érvek, bizonyítékok és dokumentumok kizárólag egy gyermek-elhelyezés megváltoztatása iránti bírósági eljárásban vizsgálhatók és értékelhetők, ott folytatható le és vehető figyelembe a felperes által felajánlott bizonyítás, a becsatolt bizonyítékok értékelése is ott történhet meg.

A gyámhivatal a fent kifejtettekből következően kizárólag az ideiglenes elhelyezés tárgyában a Gyvt-ben meghatározott esetekben dönthet, és a döntését támadó közigazgatási perben a megyei bíróság a Pp. 339. § /1/ bekezdése értelmében csakis ezen döntés

jogszerűségét vizsgálhatja felül.

Az alperesi hatáskört törvény állapítja meg, az azon való túlterjeszkedés semmis határozatot eredményezne.

Minderre tekintettel a Kúria - a fenti kiegészítéssel - megállapította, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokat nem sértette meg, ezért azt a Pp. 275. § /3/ bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felülvizsgálati eljárásban az alperesnek igazolt perköltsége nem merült fel, ezért arról a Kúriának rendelkeznie nem kellett.

Az alperesi beavatkozó felülvizsgálati eljárásban felmerült perköltségének megfizetésére a Kúria a felperest a Pp. 270. § /1/ bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 78. § /1/ bekezdése és 83. § /1/ bekezdése szerint kötelezte.

A tárgyi illeték-feljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték viselésére a felperes a 6/1986. /VI. 26./ IM rendelet 13. § /2/ bekezdése értelmében köteles.

Budapest, 2012. február 22.

**Dr. Buzinkay Zoltán sk. tanácselnök, Dr. Fekete Ildikó sk. előadó
bíró, Dr. Kovács András sk. bíró**

A kiadmány hitelével:

tisztviselő